

I co dalej?

**Scenariusz lekcji
po Weekendzie Cudów
dla klas 6–8**

**dobra
SZKOŁA**

I co dalej?

Od jednorazowego gestu do stałego zaangażowania

Lekcja domykająca projekt: uczniowie poznają relację Wolontariusza, oceniają własną pomoc przez pryzmat czterech filarów mądrej pomocy i decydują, co dalej.

Najlepiej przeprowadzić ją **w styczniu, 2–4 tygodnie po Weekendzie Cudów** – gdy emocje opadły, a relacja od Wolontariusza już dotarła.

Adresaci	Uczniowie klas VI–VIII, którzy brali udział w przygotowaniu Paczki
Czas	45 minut
Zajęcia	Godzina wychowawcza, wiedza o społeczeństwie / edukacja obywatelska, etyka
Warunek wstępny	Relacja Wolontariusza (tekst – dostarczony na adres mailowy podany przy wyborze Rodziny). Jeśli jej nie ma – patrz „Plan B” na końcu scenariusza.
Materiały	Relacja Wolontariusza, karta ewaluacji (zał. 1), karta „Co dalej?” (zał. 2), dzienniki projektu uczniów, arkusze A3

Cele zajęć

Uczeń / uczennica:

1. relacjonuje efekt działania klasy, oddzielając fakty od własnych wyobrażeń o Rodzinie;
2. ocenia własny projekt przez pryzmat czterech filarów mądrej pomocy i uzasadnia ocenę dowodami;
3. wyjaśnia, dlaczego pomoc jednorazowa nie zmienia sytuacji na trwałe i czym jest wsparcie systemowe;
4. wskazuje instytucje i organizacje pomagające w jego okolicy przez cały rok;
5. projektuje wraz z zespołem jedno realne działanie na najbliższe miesiące i określa, po czym pozna, że się udało.

Uwaga metodyczna

Relacja Wolontariusza bywa krótka albo mniej wzruszająca, niż uczniowie oczekują. Nie podkreślaj emocji i nie dopowiadaj szczegółów o Rodzinie. Jeśli pojawi się rozczarowanie („i tyle?”), potraktuj je jako materiał do rozmowy o tym, po co naprawdę pomagamy – oraz o tym, czyja to była historia.

Przebieg zajęć – plan minutowy

Czas	Etap	Co się dzieje
6 min	Relacja	Odczytanie relacji Wolontariusza, runda pierwszych reakcji.
8 min	Fakty i wyobrażenia	Co wiemy na pewno, a co sobie dopowiadamy? Rozmowa o granicach naszej wiedzy.
10 min	Ewaluacja: cztery filary	Grupy oceniają własny projekt kartą ewaluacji i szukają dowodów.
8 min	Efekt fajerwerku	Co zmienia się w marcu? Pomoc doraźna vs systemowa; mapa lokalnych instytucji.
10 min	Co dalej?	Zespoły projektują jedno realne działanie na najbliższe miesiące.
3 min	Zobowiązanie klasy	Zapis decyzji

Przebieg szczegółowy

1. Relacja (6 min)

Bez długiego wstępu odczytaj relację Wolontariusza.

Powiedz: To jest wiadomość od Wolontariusza, który zawiózł naszą Paczkę. Posłuchajcie, a potem powiedzcie jedno zdanie albo jedno słowo – co w Was zostaje.

Runda krótkich reakcji. Nie komentuj, nie podsumowuj emocji za uczniów.

2. Fakty i wyobrażenia (8 min)

Podziel tablicę na dwie kolumny: **WIEMY** i **DOPOWIADAMY SOBIE**. Poproś uczniów, by wskazali, co dokładnie wynika z relacji, a co jest ich domysłem (np. „na pewno się ucieszyli”, „teraz już im jest dobrze”).

- Czego nie wiemy i nie dowiemy się – i dlaczego to w porządku?
- Czyja to właściwie historia: nasza czy tej Rodziny?

ZMIENIAMY
ŚWIAT
NA DOBRE

To dobry moment, by nazwać rzecz wprost: **pomogliśmy realnie, ale nie jesteśmy bohaterami tej historii.** Bohaterami są ludzie, którzy mierzą się ze swoją sytuacją każdego dnia.

3. Ewaluacja: cztery filary (10 min)

Rozdaj **kartę ewaluacji (załącznik 1)**. Zespoły projektowe oceniają własne działanie: dla każdego filaru oceniają sytuację w skali 1–5 i **podają dowód** – konkretną rzecz, którą zrobili lub której zabrakło.

Po 6 minutach pracy każda grupa mówi: jeden filar, w którym byliśmy mocni, i jeden, w którym mamy lukę. Zbierz wnioski na tablicy.

4. Efekt fajerwerku (8 min)

Powiedz: Wyobraźcie sobie marzec. Paczka dawno rozpakowana, jedzenie zjedzone, świąteczne emocje minęły. Co realnie zmieniło się w sytuacji tej Rodziny? A co nie?

Wprowadź rozróżnienie: **pomoc doraźna** (natychmiastowa ulga, potrzebna, ale krótka) i **wsparcie systemowe** (praca, zdrowie, edukacja, mieszkanie, instytucje). Podkreśl, że jedno nie wyklucza drugiego.

Krótką mapą na tablicy: **kto w naszej gminie/naszym mieście/naszej okolicy pomaga przez cały rok?**

Zbierz, co uczniowie wiedzą, i uzupełnij. Zwykle są to m.in.:

- ośrodek pomocy społecznej i pracownicy socjalni,
- szkolny pedagog i psycholog, świetlica środowiskowa,
- organizacje pozarządowe, banki żywności, parafie, fundacje lokalne,
- wolontariat szkolny i samorząd uczniowski.

5. Co dalej? (10 min)

Powiedz: Pomoc nie przestaje być potrzebna. Dzięki udziałowi w Szlachetnej Paczce doświadczyliśmy wszyscy, jak wiele możemy zrobić dla drugiego człowieka działając razem. Chciałbym _chciałbym_, żeby pomaganie stało się w naszej klasie czymś więcej niż świąteczną tradycją.

Zespoły pracują na **karcie „Co dalej?” (załącznik 2)**. Trzy ścieżki do wyboru:

Ścieżka	Przykłady
W szkole	Szkolne koło wolontariatu, pomoc koleżeńska w nauce, kiermasz z konkretnym celem, akcja „ciepła ława” dla młodszych klas.
W okolicy	Stała współpraca ze świetlicą środowiskową, schroniskiem, domem seniora, biblioteką; zbiórka cykliczna zamiast jednorazowej.
Indywidualnie	Osobiste zobowiązanie: jeden gest w tygodniu, korepetycje dla młodszego rodzeństwa sąsiadów, dołączenie do wolontariatu.

Każdy zespół prezentuje pomysł w 30 sekundach. Klasa wybiera jedno wspólne działanie (głosowanie) – albo każdy zespół realizuje swoje.

6. Zobowiązanie klasy (3 min)

Zapisz decyzję na plakacie i powieś w sali. Ustal termin krótkiego przeglądu (np. za miesiąc), żeby sprawdzić, czy działanie żyje.

Nasze działanie	
Kto odpowiada	
Pierwszy krok i termin	
Po czym poznamy, że się udało	

Plan B, warianty i powiązania

Plan B – gdy relacji nie ma albo jest bardzo krótka

- Skontaktuj się z Wolontariuszem lub napisz na darczynca@wiosna.org.pl **z wyprzedzeniem** i poproś o kilka zdań dla klasy – wystarczą 3–4 zdania i jedno wrażenie.
- Jeśli relacja nie dotrze: oprzyj lekcję na **dokumentacji własnej klasy** (zdjęcia pracy, dziennik projektu, liczby: ile osób, ile kartonów, ile dni).
- Potraktuj brak informacji jako temat: dlaczego pomagający nie zawsze dostaje „nagrodę” w postaci wzruszającej historii? Czy pomoc przestaje mieć sens, jeśli nikt nam nie podziękuje?

Warianty

- **30 minut:** skróć ewaluację do dwóch filarów i pomiń mapę instytucji.
- **Dwie lekcje:** druga lekcja jako spotkanie z wolontariuszem lub pracownikiem OPS-u albo lokalnej organizacji.
- **Edukacja obywatelska:** rozwiń wątek polityk publicznych – czym różni się filantropia od systemu wsparcia i dlaczego potrzebne są oba.
- **Projekt długofalowy:** wybrane działanie zgłoście jako mini-projekt uczniowski i prowadźcie dokumentację jak przy projekcie przygotowania Szlachetnej Paczki.

Powiązanie z dokumentacją projektu

- Po lekcji uczniowie wypełniają ostatnią stronę **Dziennika projektu** („Po Weekendzie Cudów”) oraz pocztówkę z przyszłości, jeśli nie zrobili tego wcześniej.
- Wnioski z ewaluacji wpisz do **części 8 Karty projektu** (podsumowanie opiekuna) przed przekazaniem jej do archiwum szkoły.
- Zdjęcie plakatu z zobowiązaniem klasy warto dołączyć do dokumentacji – to dowód, że projekt miał ciąg dalszy.

Załącznik 1 – karta ewaluacji projektu

Jedna karta na zespół. Oceńcie **swoje działanie**, nie efekt po stronie Rodziny. Przy każdej ocenie wpiszcie dowód: co konkretnie zrobiliście albo czego zabrakło.

Filar	Pytanie kontrolne	Ocena 1–5	Nasz dowód
1. Pytam i jestem blisko	Czy nasze decyzje wynikały z listy potrzeb, czy z naszych wyobrażeń?		
2. Robię z Tobą, a nie za Ciebie	Czy praca rozłożyła się na wszystkich? Czy ktoś był tylko widzem?		
3. Myślę, co będzie dalej	Co z naszej pomocy ma znaczenie także w marcu?		

Nasz najmocniejszy filar:

Nasza największa luka:

Gdybyśmy robili to jeszcze raz, zmienilibyśmy:

ZMIENIAMY
ŚWIAT
NA DOBRE

Załącznik 2 – karta „Co dalej?”

Jedna karta na zespół. Zasada: lepiej **jedno działanie, które utrzymamy przez pół roku**, niż pięć, które skończą się w lutym.

Nasze działanie (jedno zdanie)	
Dla kogo? Skąd wiemy, że jest potrzebne?	
Kto z nami współpracuje (nauczyciel, organizacja, instytucja)?	
Pierwszy krok i termin	
Jak często i jak długo?	
Czego potrzebujemy (zgody, materiały, czas)?	
Po czym poznamy, że się udało?	
Co może pójść nie tak i co wtedy zrobimy?	

Sprawdzian przed startem – przejdźcie przez cztery filary jeszcze raz

- Czy **zapytaliśmy** odbiorców, czego potrzebują – czy zgadujemy?
- Czy w naszym pomysłu jest **spotkanie i relacja**, czy tylko przekazanie rzeczy?
- Czy odbiorcy mają **wpływ** na to, jak wygląda nasze działanie?
- Czy to zmienia coś **na dłużej** – i czy damy radę to utrzymać?